

Būvmateriālu ražotāju asociācija

Juridiskā adrese: Lielirbes iela 17a-28, Rīga, LV-1046.

Faktiskā adrese: Kr.Barona iela 99/1, Rīga, LV-1012.

Rīga, 2023. gada 08.februāris Nr.02

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija

Par Konsultāciju dokumentu par dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodikas piemērošanu

BRA ir iepazinusies ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas izstrādāto Konsultāciju dokumentu par dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodikas piemērošanu un izsaka sekojošus komentārus.

1) atbalstāms, ka pārvades tarifu mehānisms būs balstīts uz rezervētās/nominētās jaudas (jaudbāzētiem) tarifiem, kas nodrošinās precīzu izmaksu nodošanu tirgotājiem (un patērētājiem) un veicinās optimālu infrastruktūras noslodzi. Vienlaicīgi BRA neatbalsta saglabāt līdzšinējo kārtību, ka Latvijā nacionālās izejas tarifi tiek konvertēti uz pārvadītās enerģijas (resursbāzētiem) tarifiem, kas rada būtiskus tirgus kropļojumus. Latvijas dabasgāzes sadales sistēmas operators visiem lietotājiem tarifcē atļautās jaudas tarifus un šie dati ir pilnībā izmantojami lai nodrošinātu jaudas tarifus arī nacionālajā izejā (veicot proporcionālu korekciju, ņemot vērā kopējās sadales jaudas atšķirību no atbilstošās pārvades izejas jaudas).

Pārvades operatoram ir jānodrošina atbilstoša informācijas apmaiņa ar sadales sistēmas operatoru un tirgotājiem, lai veiktu atbilstošu izejas jaudas tarifu piemērošanu.

Vēlamies atzīmēt, ka industriālajiem un māsjsaimniecību patērētājiem ir ievērojami atšķirīgas pieslēguma jaudas noslodzes un saglabājot līdzšinējo pārvadītās enerģijas tarifu pieeju, industriālie patērētāji rezultātā segs neproporcionāli lielu daļu no pārvades operatora nacionālās izejas ieņēmumiem.

Aicinām veikt izmaiņas metodikas projekta 57.punktā un citos punktos paredzot noteikt maksu par izejas punkta Latvijas lietotāju apgādei izmantošanu proporcionāli lietotāju pieslēgumu atļautajai jaudai.

2) BRA kategoriski iebilst pret pazemes dabasgāzes krātuves atlaides kompensēšanu no Latvijas nacionālās izejas tarifiem, jo krātuvi izmanto visi reģiona tirgotāji un šīs atlaides finansēšanu no Latvijas patērētāju rēķiniem būtiski ietekmē rūpniecisko uzņēmumu konkurētspēju salīdzinot ar

citām reģiona valstīm.

Ņemot vērā to, ka Krievijas dabasgāzes piegādes ir pārtrauktas un krātuves izmantošana ir kļuvusi pieprasīta sašķidrinātās dabasgāzes termināļu izmantošanas, papildus atbalsts no pārvades tarifiem nav pamatojams. Dabasgāzes krātuves operatoram ir jāspēj nodrošināt šī aktīva pievilcību tirgū bez atlaides, kas sadārdzina nacionālo izeju uz Latvijas rūpnieciskajiem patērētājiem.

3) nozīmīgu izmaksu daļu kopējā tarifā pārvades sistēmas operatoram sastāda tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un dabasgāzes zudumu izmaksas, kuru pamatā ir tirgus cena kā arī operatora iepirkuma un izmaksu prognozēšanas stratēģija. BRA ieskatā ir jāierobežo operatora tiesības tarifu projektā izmaksu prognozēšanu veikt uz īstermiņa datiem, piemēram balstoties uz periodiem ar augstu svārstīgumu un ievērojamiem politiskajiem riskiem. Šāda pieeja, piemēram, elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora prognozētās izmaksas nākamajiem periodiem palielināja neadekvātā apjomā, salīdzinot ar citiem reģiona sistēmas operatoriem. Šādos gadījumos operatoram ir jāveic cenu fundamentālo analīzi, lai izslēgtu nepamatotu īstermiņa tarifu pieaugumu balstoties uz pēdējo mēnešu augstajām cenu svārstībām dabasgāzes tirgos. Periodā no 2020.gada līdz 2022.gadam dabasgāzes cenas piedzīvoja milzīgas svārstības no rekordzemām cenām COVID19 krīzes ietekmē, līdz nepieredzēti augstām cenām atsevišķos 2021. un 2022.gada mēnešos dēļ Krievijas agresijas Ukrainā un Gazprom īstenotās tirgus kropļošanas politikas. Pagātnes notikumu ietekme ir atbilstoši jākorģē un, lai ierobežotu nenoteiktības izmaksu pieaugumu patērētājiem, SPRK būtu jāvadās pēc zemākas cenas prognozes, nepieciešamības gadījumā mainot regulatīvo rēķinu biežāk, nevis ļaujot sistēmas operatoram nodrošināties ar pārmērīgi augstu cenas prognozi ilgtermiņā.

4) Latvijas un reģiona dabasgāzes pārvades sistēmām sakarā ar Krievijas dabasgāzes importa apturēšanu ir mainījusies atsevišķu infrastruktūras posmu noslodze un nozīme kopējā pārvades sistēmā. Nav pamatoti turpināt pilnu nolietojuma uzskaiti pārvades vada posmam, kas savieno Kornetu mērīšanas staciju un atzaru uz Karksi mērīšanas staciju, jo šī posma nozīmīgākā loma bija Krievijas importa plūsmu apkalpošana, kas pārredzamā nākotnē vairs nav paredzēts. Lūdzu papildināt metodiku ar mehānismu, kas aptur vai samazina nolietojuma izmaksu attiecināšanu tarifos Krievijas virziena infrastruktūrai un piemēro samazinātas kapitāla izmaksas, ja cauruļvada noslodze ir zemāka par 10% no tehniskās jaudas.

5) Latvijas energointensīvam rūpniecības uzņēmumam elektroenerģijas un dabasgāzes tarifu stabilitāte ir viens no izmaksu posteņiem. Tieši zemāka standartnovirze tarifu līmeņos ilgtermiņā var palielināt prognozējamību un attiecīgi samazināt izmaksas, kas rodas piegāžu cenu mainīguma rezultātā. Vairākās valstīs regulatori metodikās nosaka stabilitātes ierobežojumus, piemēram maksimālais cenu izmaiņu % un izmaiņu biežums. Tas mums ļautu labāk koncentrēties uz tarifu un regulatoru un sistēmas operatoru lai koncentrējas kā šādu

stabilitāti panākt. BRA piedāvātais svārstību ierobežojums dabasgāzes pārvadē būtu, ka tarifu pieaugums nedrīkst pārsniegt 2,2% un izmaiņu biežums nedrīkst būt īsāks kā 1 gads. Šis atļautais tarifu pieauguma līmenis atbilstu pēdējo 10 gadu vidējai inflācijas likmei OECD valstīs, kas reizināta ar CPI izmaksu pārvešanas koeficientu 0,7 (jo patēriņa cenu indekss tikai daļēji korelē ar infrastruktūras izmaksām).

6) Lūdzam, papildināt metodiku ar ieejas-izejas izmaksu sadalījuma koeficienta pamatojuma kritērijiem, jo pašreizējā redakcijā nav ierobežotas tiesības sistēmas operatoriem būtiski atkāpties no 0,5-0,5 sadalījuma, kas atbilstoši tīkla kodeksam ir pierādīti optimālākais tarifu izmaksu sadalījums. Ieejas tarifiem būtiski atšķiroties no izejas tarifiem var tikt radītas papildus tarifu izmaksas patērētājiem un neveicina efektīvu infrastruktūras izmantošanas signālu esamību tirgū.

Būvmateriālu ražotāju asociācijas
Valdes priekšsēdētājs

L.Jākobsons

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU